

ΠΡΟΑΓΩΓΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ Β΄ ΤΑΞΗΣ ΕΝΙΑΙΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΣΑΒΒΑΤΟ 27 ΜΑΪΟΥ 2000
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ :
ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ
ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΘΕΜΑΤΩΝ

Α΄.

Κείμενο διδαγμένο

Μετάφραση

Γιατί νομίζω ότι εσείς θα κάνατε ειρήνη εύκολα (με αυτούς), αν ζούσαν υπό καθεστώς ελευθερίας, ενώ, αν ζούσαν υπό καθεστώς ολιγαρχικό, νομίζω ότι και η φιλία ακόμη δε θα ήταν βέβαιη γιατί σε καμιά περίπτωση οι ολιγαρχικοί δε θα έδειχναν συμπάθεια προς τους δημοκρατικούς και αυτοί που επιδιώκουν να ασκούν απόλυτη εξουσία προς αυτούς που έχουν επιλέξει να ζουν με ισότητα στο δαίμονα του λαού.

Και απορώ που κανένας από σας δεν πιστεύει ότι και το (δημοκρατικό) μας πολίτευμα αντιμετωπίζει κάποιο κίνδυνο, ενώ οι Χίοι και οι Μυτιληναίοι έχουν ολιγαρχικό πολίτευμα και ενώ τώρα δε οι Ρόδιοι και σχεδόν όλοι οι άνθρωποι οδηγούνται στο ζυγό της δουλείας, ούτε αναλογίζεται τούτο, ότι δηλαδή με κανένα τρόπο δε θα αφήσουν ήσυχη τη δημοκρατία σας, αν όλα στις πόλεις οργανωθούν κατά το ολιγαρχικό σύστημα.

Β΄.

1. Σύμφωνα με την άποψη του Δημοσθένη είναι προτιμότερο να υπάρχουν περισσότερα δημοκρατικά πολιτεύματα, ακόμη κι αν οι Αθηναίοι έχουν πόλεμο προς αυτά, γιατί η ανεννόηση με αυτά είναι ευκολότερη, καθώς χαρακτηρίζονται από κοινές αρετές και ιδέες, κοινό τρόπο σκέψης και ζωής. Μπορούν, επομένως, να λύσουν τις τυχόν διαφορές τους και να επιτύχουν φιλία ασφαλή. Αντίθετα, η φιλία με ολιγαρχικές πόλεις δε συμφέρει τους Αθηναίους, γιατί πρόκειται για μια φιλία ή συμμαχία ασταθή, καθώς η διαφορά δημοκρατικών - ολιγαρχικών δεν είναι μόνο ποσοτική, δεν περιορίζεται, δηλαδή, στον αριθμό των ασκούντων την εξουσία (ολίγοι - πολλοί) αλλά και ποιοτική, επεκτείνεται, δηλαδή, στον τρόπο σκέψης και ζωής. Επομένως, δεν μπορεί να υπάρξει ουσιαστική φιλία και εμπιστοσύνη μεταξύ των δύο πολιτευμάτων και οι συμμαχίες με ολιγαρχικούς μπορούν να οδηγήσουν σε πόλεμο, καθώς οι ολιγαρχικές κυβερνήσεις μάγο πιεζόμενες από κάποια ανάγκη θα υπέγραφαν συνθήκη ειρήνης και φιλίας με τη δημοκρατική Αθήνα, περιμένοντας προφανώς την κατάλληλη ευκαιρία, για να την αθετήσουν.

Η παραπάνω άποψη, βέβαια, όπως είναι διατυπωμένη, αποτελεί ένα ρητορικό πυροτέχνημα που σκοπό έχει να κολακεύσει το δημοκρατικό φρόνημα των Αθηναίων ακροατών, να τονίσει την ιδεολογική ταυτότητα του

ρήτορα, να ενισχύσει τη δημοτικότητα του και επομένως την αποτελεσματικότητά του λόγου του.

2. Ο Δημοσθένης παρουσιάζει μια ιδανική εικόνα της Αθηναϊκής πολιτείας. Διακηρύσσει ότι βασική αρχή της εξωτερικής πολιτικής των Αθηναίων είναι η ισότητα, με βάση την οποία έχουν επιλέξει να ζουν. Προβάλλει χαρακτηριστικά την αντίθεση ανάμεσα στους δημοκρατικούς Αθηναίους, οι οποίοι σέβονται και υπερασπίζονται τις ελευθερίες των άλλων πόλεων και στους ολιγαρχικούς που, κατά την εκτίμηση του, επιδιώκουν την καθολική επιβολή. Την ιδανική αυτή, εκ των έσω τουλάχιστον, εικόνα της Αθηναϊκής πολιτείας δε δικαιώνει η εξωτερική πολιτική των Αθηναίων, οι οποίοι ήταν «ζητούντες άρχειν», επιδίωκαν, δηλαδή, την ηγεμονία επί συμμάχων και μη. Είναι χαρακτηριστικό ότι οι Λακεδαιμόνιοι στην αρχή του Πελοποννησιακού πολέμου διακήρυτταν ότι σκοπός τους ήταν η απελευθέρωση των Ελλήνων από τους Αθηναίους. Η πραγματικότητα αποδείκνυε ότι βασική αρχή που καθόριζε την εξωτερική πολιτική Αθήνας και Σπάρτης ήταν η ενίσχυση της δύναμης των δύο αντίπαλων πόλεων.
3. Ο Δημοσθένης παρουσιάζει τους Ρόδιους αλαζονικούς. Οι Ρόδιοι υπέπεσαν στο σφάλμα της ύβρεως, γιατί υπερεκτίμησαν τη δύναμη τους και περιφρόνησαν τους ισχυρότερους τους, τους Αθηναίους. Τιμωρία της ύβρεως των Ροδίων ήταν η κατάρρευση του δημοκρατικού τους πολιτεύματος και η απόκλιση της ελευθερίας τους. Οι Ρόδιοι ενώ ήταν ισότιμοι σύμμαχοι των Αθηναίων, περιήλθαν στην έσχατη δουλεία, να υπηρετούν ανθρώπους που οι ίδιοι -λόγω του μοναρχικού τους πολιτεύματος- είναι δούλοι.
4. Τα ήθη. Η πειστικότητα του ρήτορα εξαρτάται σε σημαντικό βαθμό από την εντύπωση που θα προξενήσει στο ακροατήριο ο ίδιος ως προσωπικότητα. Αν κατορθώσει να επιβάλει την εικόνα του ως έντιμου ανθρώπου και πολίτη, οι λόγοι του γίνονται πειστικότεροι, αφού είναι λογικό οι άνθρωποι να εμπιστεύονται τους φρόνιμους και ενάρετους. Αντιθέτως προσπαθεί να μειώσει ηθικά τον αντίπαλο και έτσι να εξουδετερώσει την πειστικότητα των επιχειρημάτων του. Συγχρόνως φροντίζει να γίνει συμπαθής στους ακροατές επαινώντας π.χ. τους προγόνους των, κολακεύοντας αυτούς τους ίδιους ή δικαιολογώντας τα λάθη και τις αδυναμίες τους. Και όταν ακόμη είναι υποχρεωμένος να ψέξει τη συμπεριφορά τους, σπεύδει να την αποδώσει στην κακή επίδραση ή την προδοτική δράση άλλων, των αντιπάλων του. Αυτή η ηθοποιία (ρήτορα, αντιπάλου, ακροατή) ασκούσε μεγάλη επίδραση στο ακροατήριο και απαντάται σε όλα τα μέρη του ρητορικού λόγου, βλ. σχολικό βιβλίο σελίδα 20.
5.
 - α. πάθος: πεπονθότων
 - β. ήγεμόνας: ήγεισθαι

- γ. ούσια: ὄντας
δ. ιστορία: ἴσασι
ε. νόμισμα: νομίζειν

Γ' Κείμενο αδίδακτο
Αισχίνου τοῦ Σωκρατικοῦ
Ἄλκιβιάδης, απόσπ. 1

1. Μετάφραση

«Συλλογίσου, λοιπόν, από πού ανατέλει ο ήλιος και πού δύει». «Αλλά δεν είναι καθόλου δύσκολο Σωκράτη», είπε, «να γνωρίζει κανείς τέτοιου είδους πράγματα». «Σκέφτηκες, λοιπόν, ποτέ μέχρι τώρα ότι αυτή τη χώρα, η οποία ονομάζεται Ασία, αν και είναι τόσο μεγάλη, όσο (διάστημα) ο ήλιος διανύει, ότι την εξουσιάζει ένας άνθρωπος; «Βεβαίωτατα», είπε. «ο μέγας βασιλιάς». «Γνωρίζεις, λοιπόν, ότι εκείνος εκστράτευσε προς τα εδώ και ενάντια στους Λακεδαιμονίους, επειδή πίστευε ότι εάν υποτάξει αυτές τις δύο πόλεις, εύκολα βέβαια οι υπόλοιποι Έλληνες θα γίνουν υπήκοοι του και προξένησε τόσο φόβο στους Αθηναίους, ώστε, αφού εγκατέλειψαν τη χώρα, κατέφυγαν στη Σαλαμίνα».

2α.

Αόριστος	Ενεστώτας
ἐνθυμήθητι	ἐνθυμοῦ
ἐμέλησεν	μέλει
ἐστράτευσεν	στρατεύει
καταστρέψαιτο	καταστρέφεται
κατέστησεν	καθίστησι(ν)
ἐκλιπόντες	ἐκλείποντες
ἔφυγον	φεύγουσι(ν)

2β.

Θετικός	Συγκριτικός	Υποθετικός
Χαλεπόν	χαλεπώτερον	χαλεπώτατον
μέγας	μεῖζων	μέγιστος
ῥαδίως	ῥᾶον	ῥᾶστα

3α.

ὅπου δύεται: δευτερεύουσα πλάγια ερωτηματική πρόταση μερικής άγνοιας.

ἢ καλεῖται Ἀσία; δευτερ. αναφορική προσδιοριστική πρόταση.

ὅτι ταύτης τῆς χώρας τοσαύτης οὔσης εἰς ἀνήρ ἄρχει: δευτερεύουσα ειδική πρόταση.

εἰ τούτω τῷ πόλει καταστρέψαιτο: δευτερ. Υποθετική πρόταση

ὥστ' ἐκλιπόντες τὴν χώραν εἰς Σαλαμίνα ἔφυγον: δευτερεύουσα συμπερασματική πρόταση.

3β.

- οὔσης:** ἐναντιωματική μετοχή, συνημμένη στο αντικείμενο του ρήματος ἄσχετα.
- ἡγούμενος:** αιτιολογική μετοχή, συνημμένη στο Υποκείμενο του ρήματος ἐστράτευσε.
- ἐκλιπόντες:** χρονική μετοχή, συνημμένη στο Υποκείμενο του ρήματος ἔφυγον.
- εἰδέναι:** τελικό απαρέμφατο. Υποκείμενο στην απρόσωπη έκφραση χαλεπόν (ἔστι).
- ἔσεσθαι:** ειδικό απαρέμφατο, αντικείμενο στη μετοχή ἡγούμενος

ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ!!!